

Torah from Around the World

In het Jodendom leeft het besef dat je samen met andere mensen het heilige kunt vinden. Om te begrijpen wat het leven werkelijk is, moet je het delen.

Harold S. Kushner

Sjabbat 8 juni 2019 / 5 Siewan 5779, Bemidbar, Bemidbar/Numeri 3:14 - 4:20

Tanach blz. 267 - 270

Haftara: Nechèmja 12:27 - 47

Tanach blz.1693 - 1695

vertaler: Channa Kistemaker

Commentaar: Abigail Treu is directeur van het Center for Jewish Living and the Sonabend Center for Israel te New York.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <http://www.itsa.edu/how-do-you-measure-a-year>

Hoe meet je een jaar?

„Vijfhonderdvijfentwintigduizendzeshonderd minuten. Hoe meet je, hoe meet je een jaar?”

Deze vraag, die gesteld wordt in het koor van *Seasons of Love* en die des te indringender werd door de tragische dood van dichter-componist Jonathan D. Larson, die een paar maanden voor de première van *Rent* op Broadway overleed, spookt de laatste tijd door mijn gedachten. We tellen wat af, deze week: we tellen de laatste dagen van de Omertijd en, aan het begin van de sidra van deze

week, vindt de volkstelling van de Jisraëlieten plaats. Wat heeft al dat tellen van doen met de manieren waarop wij meten wat er werkelijk toe doet?

Om te beginnen met het tellen van de Omer, die meteen na deze Sjabbat uitmondt in Sjawoeot: dat lijkt eenvoudiger dan het is. Het enige dat je te doen staat is iedere avond een getal noemen en daarbij telkens één erbij optellen. Aan het einde ervan ben je bij Sjawoeot aangeland: het lijkt een tamelijk laag bij de grondse mitswa. De bijbehorende beracha behelst slechts het prijzen van God voor de opdracht van het tellen. Toch is het voor velen van ons de moeilijkste mitswa om te volbrengen. Is er wel iemand die het lukt om er elke avond aan te denken de Omer te tellen? Op de een of andere manier raakt er elk jaar wel een keer de klad in. Blijkbaar is het tellen van dagen helemaal niet zo makkelijk.

Een van de vele verschillen tussen de Farizeëen en de Sadduceëen, de rivaliserende groeperingen in de tijd van de Tweede Tempel, ging over deze telling. De Farizeëen hielden Sjawoeot op de vijftigste dag na de eerste dag Pesach - net zoals wij, hun halachische nakomelingen, dat nog steeds doen. De Sadduceëen daarentegen vierden Sjawoeot op de zevende zondag na Pesach. Hun meningsverschil ging niet over het aantal dagen dat geteld moest worden - dat was voldoende duidelijk gemaakt in Wajikra/Leviticus 23:16, waar wij de opdracht krijgen om zeven weken te tellen, waarna de vijftigste dag, Sjawoeot, zou aanbreken. Volgens Louis Finkelstein z.l., dekaan van het Jewish Theological Seminary van 1940 tot 1972, ging het meningsverschil over wanneer het tellen moest beginnen (*The Pharisees: The Sociological Background of Their Faith*, volume 1, 115, geciteerd in Birnbaum, *The Shavuot Anthology*, 135). „Vanaf die dag na de Sjabbat, vanaf de dag dat de schoof omhoog geheven is, moeten zeven volle weken worden afgeteld.” (Wajikra 23:15). Op het eerste gezicht een duidelijke opdracht. Maar wat betekent „de Sjabbat” hier eigenlijk? Slaat het op de eerste dag Pesach of op de eerste Sjabbat na die jom tov? Met andere woorden: op welk moment moet je beginnen met tellen? Deze abstracte intellectuele discussie op het vlak van taalkundige interpretatie groeide uit tot een van de praktische verschillen die de beide gemeenschappen van elkaar scheidde, doordat zij elk hun eigen interpretatie naleefden. Tellen, weten wanneer je begint en hoe lang je doorgaat, doet er wel degelijk toe.

Dat brengt ons naar dat tweede geval van tellen, dat ons deze week bezighoudt. Wat betekent het dat God Mosjé de opdracht geeft een volkstelling te verrichten aan het begin van de omzwervingen van de Jisraëlieten? Nadat zij hun wetten hadden gekregen op de Sinaï (in Sjemot/Exodus) en nadere instructies in Wajikra, kunnen de Jisraëlieten niet verder gaan op hun reis voordat er een telling van het volk heeft plaatsgehad. Bij het leren gelden dit soort lijsten doorgaans als de minst interessante

passages van de Tora. De lijst van weerbare mannen, gerangschikt naar hun families, is lang en eentonig en mondt uit in een totaal van 603.550 (Bemidbar/Numeri 1:46). Het commentaar op deze pasoek (bijbelvers) in de Etz Hayim choemasj (Tora-uitgave) stelt vast dat dit getal onmogelijk groot is: „ (...) omdat het veronderstelt dat een bevolking van twee miljoen mensen zichzelf veertig jaar in leven heeft kunnen houden in de Sinai.” Het commentaar noemt vervolgens een aantal pogingen van geleerden om dit getal te verklaren - misschien werd er geteld volgens militaire eenheden, of zijn de aantallen ontleend aan de latere volkstelling van koning David in het boek Sjmoeëel/Samuël. De vraag over de precisie van de aantallen leidt tot dezelfde conclusie als die we maakten over de Omertelling: iets zo laag bij de gronds en schijnbaar eenvoudigs als het tellen van mensen in een afgelegen kamp in de wildernis blijkt buitengewoon lastig te zijn. In dit geval lijkt het eerder om overdrijving te gaan dan om accuratesse, maar het wekt in ieder geval associaties met die gevreesde toespraken waarin de spreker een lijst met namen noemt van mensen die een eervolle vermelding verdienen. Voor je het weet heb je iemand over het hoofd gezien, of vergeet je op het moment zelf alsnog een paar namen. Het maken van een lijst met namen is, net als het tellen van de Omer, niet zo gemakkelijk als het lijkt.

Bij de Omer en de volkstelling tellen wij deze week onze dierbaarste schatten: tijd en mensen. Dat die allebei niet te tellen zijn, is een teken van hun belangrijkheid: het zijn de fundamenten waarop ons leven gebouwd is. Het is een psychische en spirituele krachtmeting om ze goed in het vizier te krijgen, om ze hun plaats in het midden van onze aandacht te doen behouden.

Vijftig dagen zijn straks verstreken sinds we onze vrijheid vierden rond de seidertafel. Waar zijn ze gebleven, die dagen? Wat hebben we gedaan wat ertoe deed, die zeven weken? We staan aan de vooravond van onze volgende jom tov en lezen een sidra waarin we stilstaan bij het tellen van mensen, alvorens verder te gaan met het vertellen van hun levensverhaal. Met wie hebben wij die dagen doorgebracht? Of, zoals Larson vroeg: hoe meten wij een jaar?

Albert Einstein schijnt gezegd te hebben: „Niet alles wat telt kan worden geteld en niet alles wat het tellen waard is telt.” Bij al die getallen en al dat tellen van deze week moeten we de boodschap ervan niet uit het oog verliezen: wat het meeste telt is tijd doorbrengen met elkaar. Laten we onze jaren meten door - dag in, dag uit - de dagen en de momenten te tellen die wij doorbrengen met anderen op onze tocht door de wildernis van het leven.